

“Door kennis over cyber security met de politie te delen, bereik je meer”

Sinds een jaar staat Erik Akerboom aan het hoofd van de politie. Na een uitstap bij defensie en als Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid is hij terug op het oude nest. Tijdens zijn afwezigheid kreeg het begrip ‘veiligheid’ een andere lading. Voor burgers én zijn eigen mensen. Technologie en innovatie kunnen een belangrijke rol spelen het gevoel van veiligheid te vergroten. Het is hier waar TNO en de wetshandhavers elkaar ontmoeten.

Niet meer bang zijn voor een inbraak of overval. Wel voor een aanslag tijdens een concert of avondje uit. Of een oplichter die online zijn slag slaat en er zo vandoor gaat met een flinke som geld. In gesprek met TNO’s CEO Paul de Krom schetst Erik Akerboom in een paar zinnen hoe de criminaliteit in een paar jaar tijd is veranderd. Na een jarenlange carrière bij de politie was hij Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) en werkte hij bij defensie. Sinds een jaar is hij weer terug op het oude nest en merkt hij als de hoogste baas van de politie dat er veel is veranderd in de tussenliggende periode. Want niet alleen burgers hebben een andere perceptie van veiligheid gekregen. Het geldt ook voor zijn eigen mensen. De inbreker die online binnenkomt, moet ook gestopt worden. En op straat wordt de geweldsdreiging steeds serieuzer.

Erik: “Dat zorgt voor andere behoeften bij het personeel. Qua veiligheidskleding bijvoorbeeld. Recent was er nog discussie over de nieuwe ME-busjes. Moesten die vroeger bestand zijn tegen bakstenen, nu waren er gerichte zorgen over de bepantsering. Houdt het de inslag van een zwaar projectiel tegen? Een terechte zorg.”

Paul: “Als TNO waren we betrokken bij het testen daarvan. We zijn al 70 jaar het huislab voor defensie. We ontwikkelen materialen en testen kleding, uitrusting en munitie. De daar ontwikkelde technologieën worden ook steeds interessanter voor de politie. We willen onze kennis graag ter beschikking stellen.”

Paul: “Gedragswetenschappers van TNO nemen in onderzoek ook zaken mee als de agent die een zelfrijdende auto tot stoppen wil dwingen. Reageert zo’n wagen dan wel?”

Is het gevoel van onveiligheid bij de burger toe- of afgenomen de laatste jaren?

Erik: “Burgers voelen zich de laatste jaren veiliger, maar het onbehagen en de onzekerheid zijn wel toegenomen. Onveiligheid verschuift. De aangiftebereidheid op het gebied van klassieke criminaliteit schommelt rond de 30 procent. Bij cyber praat je over 2 tot 5 procent. Voor een deel omdat men weinig verwacht van de politie. Dat moet anders natuurlijk. Het is ook voor de politie een hele andere wereld geworden.”

Hoe ziet de huidige samenwerking tussen TNO en de politie eruit?

Paul: “Toen ik in deze baan begon, ben ik vrij snel op bezoek gegaan bij het ministerie van Veiligheid en Justitie. Bij veel van wat we voor defensie ontwikkelen, vroeg ik mij af: ‘Kan de overheid die kennis niet breder gebruiken, zodat je met hetzelfde geld meer kunt doen?’ Ook voor politie, en veiligheid en justitie. Die gesprekken zijn we toen begonnen. Toen Erik hier kwam, hebben we ook met hem om tafel gezeten. Met als insteek: wat kunnen we voor elkaar betekenen?”

Erik: “Wij willen het politiewerk effectiever maken door de mensen op straat uit te rusten met betere tools. Voor hetzelfde probleem zijn soms meerdere oplossingen beschikbaar die kunnen worden toegepast. Kunnen we in zo’n geval bijvoorbeeld samen die vraag aan de markt stellen? Zodat de vragen ook worden neergelegd bij spelers die wij niet kennen, maar TNO wel.”

Erik: “De aangiftebereidheid op het gebied van cyber is 2 tot 5 procent. Voor een deel omdat men weinig verwacht van de politie. Dat moet anders natuurlijk”

Wat is zo’n vraag die bij TNO kan worden neergelegd?

Erik: “Kijk, veel innovatieve ontwikkelingen zie je bij defensie. Waar het gaat om leven en dood, zit de meeste urgentie. Dus op het gebied van ‘improvised explosives’, het toepassen van radartechnologieën, het uitvoeren van checks op mogelijke bomauto’s. Het zijn zaken die ook in de civiele wereld van toepassing zijn. En kijk je naar cyber security, dan heeft de politie tegenwoordig dezelfde zorgen als defensie. Je wilt geen inbreuk in je systeem en databestanden. Dus daar kunnen we heel veel gezamenlijk doen.”

Paul: “TNO doet al veel op het gebied van cyber security voor defensie. Maar ook in de private sector, bijvoorbeeld met banken.

Het ligt voor de hand die kennisontwikkeling veel meer te bundelen en ook aan de politie ter beschikking te stellen. Op die manier creëer je meer massa, waardoor je veel meer kunt bereiken. TNO speelt bij uitstek een rol tussen wetenschap, overheid en het bedrijfsleven in. Dat stelt ons in staat de kennis en behoeftes van de verschillende partijen aan elkaar te knopen. Wij vervullen die rol dan ook graag voor de politie.”

Gaat samenwerking alleen over zware vormen van criminaliteit?

Erik (lacht): “Kijk naar de opkomst van de zelfrijdende auto. Wat doe je hiermee in onveilige situaties? Stopt de wagen ook als dat moet gebeuren? Of appen in de auto: verboden, maar handhaving is lastig. De verkeersonveiligheid neemt toe en dat vraagt om oplossingen. En hoe ga je om met drones? Wat mogen die wel en niet? Hoe zorg je ervoor dat het geen dreiging wordt of inbreuk maakt op de privacywet? Al die technologische ontwikkelingen hebben een keerzijde.”

Paul: “En praat je over zelfrijdende auto’s, dan heb je het over een samenspel van mens en machine. Met de gedragswetenschappers van TNO doen we daar veel onderzoek naar. En dan nemen we ook zaken mee als de agent die zo’n auto tot stoppen wil dwingen. Reageert zo’n wagen dan wel?”

Paul: “We zijn al 70 jaar het huislab voor defensie. De daar ontwikkelde technologieën worden ook steeds interessanter voor de politie”

Paul: Wat ik mij afvraag: Zeker op het gebied van cyber zijn er steeds meer marktpartijen die zich daarin specialiseren. Dan wordt het een strategische vraag: Wat wil je qua kennis als overheid in eigen huis houden, ook vanwege die strategische belangen. En wat laat je over aan de markt?

Erik: “Voor ons is het allerbelangrijkst: hoe rusten we onze mensen uit met de beste tools? Het is aan ons om thema’s te benoemen waarop wij willen innoveren. Het zou mooi zijn als TNO vervolgens het initiatief neemt om gesprekken te organiseren met interessante en betrouwbare marktpartijen, om de al aanwezige kennis te bundelen. Daar kunnen we elkaar vinden. Maar het begint aan onze kant met het stellen van de goede vragen en het benoemen van de juiste thema’s. En daarbij zijn we zeer geïnteresseerd in een proactieve houding vanuit TNO.”

Paul: “Ik denk dat partnership inderdaad inhoudt dat wij de politie actief benaderen. Zeker wanneer wij denken dat we kennis en ervaring in huis hebben waarmee we kunnen helpen. Als je dit vervolgens combineert met de kracht van partijen uit de praktijk, dan praat je over de kracht van innovatie. En Erik, vanuit je vorige functie weet je dat we bijvoorbeeld nauw betrokken waren bij het design van de commando-centrales in schepen. Hoe richt je ‘m zo in dat je de informatie zo goed mogelijk

structureert, zodat het effectiever kan en met minder mensen? Leg je de link naar de meldkamers van de politie dan zeg ik: Gebruik ons! Hetzelfde geldt voor dark web, cyber security, kleding. Die kennis hebben we.”

Erik: “Wij willen het politiewerk effectiever maken door de mensen op straat uit te rusten met betere tools”

Dat klinkt toch als: Waarom gebruikt de politie de bij TNO aanwezige kennis niet optimaal?

Erik: “Wij staan pas aan het begin. Er is een verkennend gesprek geweest over een samenwerkingsvorm, maar dat moet nog wel vaste vorm krijgen. De verwachtingen naar elkaar zijn uitgesproken. Nu is het zaak dat onze vraag en jullie aanbod goed op elkaar worden afgestemd. Ik geloof erg in het bundelen van al aanwezige kennis die we zo dicht mogelijk op de behoeften van de diender (verder) moeten ontwikkelen. Een mooi voorbeeld is de bodycam. Hoe ga je die benutten? Of de Taser. Overal is men wel ergens mee bezig en de kunst is om die kennis samen te brengen.”